

La llibertat dels altres

Escrivim aquestes ratlles sota l'emoció que indubtablement ha produït en el país l'aprovació de l'article 24 del projecte de Constitució tal com va quedar redactat a darrera hora. Ningú no podrà negar que aquesta emoció és deguda principalment a la sorpresa que ha causat una determinació tan mancada de lògica i de sentit comú presa per uns homes que es diuen defensors de la llibertat i no saben substreure's a l'apassionament d'uns extremismes sectaris i absolutament inoportuns des de tots els punts de vista. La lectura de l'esmentat article convencerà tot seguit el més indiferent de la capacitat democràtica de la Cambra, apta, tan sols, per a escoltar les veus enrogallades de la galeria i per a cantar himnes anacrònics acompanyats de bombo i platerets.

Aquesta incapacitat per a elaborar la Llei bàsica de l'Estat s'ha mostrat ja en altres ocasions i ara ha quedat patentitzada del tot en posar les mans en una qüestió tan delicada com és la religiosa. Ho proven també les fluctuacions que ha sofert l'esmentat article reclamat insistentment, amb una lluita d'extremismes, cap a diferents costats fins a caure deslloriat del tot i inútil per a servir practicament en benefici de l'harmonia i la tranquil·litat del país. No cal sotmetre'l a un examen minuciós per a veure tot seguit la fallida de la llibertat. El mite del «clericalisme-anticlericalisme», que Marañón ha definit en un magistral escrit publicat en *El Sol*, ha suggestionat els diputats redactors de l'article 24 de la Constitució, fins el punt de deixar-se arrossegar per l'odi o per la por i es vol tallar la suposada arbitrarietat amb una altra. Sospitem que aquests homes són tan avançats que ja han donat la volta i ara van a la reraguarda de la civilització.

Si concentrem la nostra atenció en la famosa prohibició de que les ordes religioses puguin dedicar-se a l'ensenyança, trobariem immediatament tota l'absurditat d'un acord semblant en pensar el que hauria succeït a tota Espanya si automàticament s'hagués hagut de complimentar. Es que per a prendre una determinació tan inversemblant té l'Estat muntats els serveis amb que ha de suplir l'ensenyament que avui donen els religiosos? Aleshores veuríem la vergonya de l'ensenyament oficial. És clar que els defensors d'una atzagaiada tan enorme diran que la vergonya és culpa del règim anterior i, en això, els haurem de donar la raó. No la tindran, però, en justificar l'aplicació immediata del contingut d'aquest desgraciat article, car no es pot legislar en aquell sentit sense tenir preparades escoles i personal eficient que substitueixi a l'acte l'actuació de les ordes religioses. Al menys ens sembla que a qualsevol ciutadà sense ínfulas parlamentàries se li hauria acudit així.

Hi ha, també, un altre aspecte d'aquest atemptat palès contra la llibertat i és la prohibició anexa de que cada ciutadà porti els seus fills a l'escola que millor li sembli. En nom de què han escrit aquesta aberració els homes que ens volen representar? Potser si copiem a continuació unes paraules de Marañón contingudes en l'expressat article, trobaran els lectors més fàcilment una explicació:

«Por qué, pues, se aienta a la libertad? En nombre de un mito. Del mito de que una muchedumbre inmensa espera en la calle esas rigurosas medidas, «para no ser defraudada», como decía en su discurso el ministro de Fomento. Mas ¿a quién vamos a defraudar? Tal vez a sus electores, infinitamente respetables, desde luego; pero ellos no son todo el país. Son una parte pequeña del país, y son, seguramente, los únicos que de verdad se defraudarían. Son casi tan minoría como fué minoría mñair a la que quemó los conventos, y no el gran pueblo republicano, que sabe que el hambre se cierne sobre España; que hay que rehacerla, de arriba abajo, económicamente; que hay que vencer a la vez el egoísmo de los ricos y la incomprensión de las masas extremistas; que hay que dotar al país de una cultura y un alma nuevas, modeladas en la tolerancia, y no en la intransigencia. A ese pueblo le vienen a llamar a la pueria todas las mañanas los grandes conflictos angustiosos, que no se pueden eludir. El otro, el religioso, una vez logradas las conquistas de carácter universal, le tienen sin cuidado, y es menester que se le imbuya su preocupación a la fuerza para que le distraiga de sus hondas e inexorables preocupaciones de primera línea».

Es així que s'han d'elaborar les Constitucions, sota la pressió d'una massa, tan respectable com es vulgui, però que no és tot el país? El perill que apuntàvem no fa gaires dies ha resultat cert i és la resposta a n'aquesta pregunta: Alcalà Zamora, l'home que més amor ha demostrat per la República, ha hagut d'abandonar el seu lloc, conquistat per la seva noblesa i la seva abnegació indiscutible, davant el lamentable espectacle—els francesos dirien *dégoutant*— que estan donant enfront del món les Corts Constituents d'Espanya. De seguir així, augurem un període d'estabilització llarguíssim, amb tots els riscos que ha de portar inherents una situació interina regida per directors provisionals, sense l'autoritat dels efectius.

Volem, però, mantenir, encara, la flameta del nostre optimisme. Un poble no es pot perdre perquè uns quants dels seus homes caminin a les palpenes i vulguin saltar en el buit i en les tenebres. Esperem que encara s'imposarà, damunt els crits del tumult, la veu serena dels patriotes i s'esmenaran, amb un veritable esperit constructiu, els errors comesos fins avui.

Marçal Trilla i Rostoll

Facècies i anècdotes

El «torero» català

A Madrid s'ha presentat un torero català, el qual, encara que no ho semblava, s'anomena Gil Tovar.

Dien que durant la seva tasca davant dels braus no s'hi acostava prou i el públic li demanà més aproximacions. Aleshores un espectador cridà:

«Como queréis que se acerque si es separatista?»

Nota de Tardor

A Joan Malagarriga

Una fulla seca
venia volant;
fent mil cabrioles
i giravoltant.

En sè a ma presència
en sec s'ha parat,
i l'he recollida
mirant-la estranyat.

Quin tany l'ha perduda?
L'estarà plorant?
Ara, ses germanes,
no l'enyoraran?

De cop, que es planyia,
la fulla, ha semblat.
La miro i remiro
per cada costal.

Així, amb tota cura,
l'anava amoixant,
tal com ho faria
a un manyac infant.

I entre mi resava:
és plany de vi at
perquè presonera
en mi s'ha quedat?

Revé una ventada
en aquell instant
i passen més fulles
bo i giravoltant...

La que jo tenia
dels diis m'ha escapat,
i amb ses companyones
a juntar-se ha anat...

En tant s'allunyaven
anava pensant:
I, qui sap d'on venen!...
I, qui sap on van!...

Francesc Mas-Abril

NOTES POLITIQUES

El succés polític

El ministeri Azaña

Presidència i Guerra: Azaña.
Marina: Giral (Aliança Republicana)
Governació: Casares Quiroga.
Estat: Lerroux.
Justícia: De los Rios.
Foment: Albornoz.
Hisenda: Prieto.
Instrucció Pública: Marcel·lí Domingo.
Economia: Nicolau d'O'wer.
Treball: Largo Caballero.
Comunicacions: Martínez Barrios.

La sort de l'Estatut

El *Mati*, en una impressió política de Madrid, diu:

«Sembla que l'Estatut de Catalunya sofrirà les conseqüències de la sortida del Govern del senyor Alcalà Zamora. En Companys, conversant amb un diputat als passadissos del Congrés, afirmava que veia per terra l'Estatut.»

En canvi *L'Opinió* diu:

«Manuel Azaña és una garantia per a l'aprovació de l'Estatut, i com que a més a més és un home profundament

Crònica literària

Joaquim Folguera, crític de poesia

Joaquim Folguera, en els seus estudis i comentaris, refereix la lírica catalana moderna a tres èpoques, determinades per l'aparició en la nostra poesia de les figures de Jacint Verdaguer, de Joan Maragall i de Josep Carner. I d'aquest darrer, encara, ens en parla a través d'un doble adveniment: el d'«Els fruits saborosos» (tota vegada que el «Llibre dels poemes» no és comptat, des de Bofill i Mates a Folguera i a tots els altres documentats admiradors de Carner, dins la bibliografia definitiva d'aquest líric), i el de les «Monjoies».

L'època anterior a Verdaguer i àdhuc la que aquest mateix centra i encarna, no compta apenes en la valoració folgueriana; no ja sols cronològicament, sinó estèticament i tot. Avui no podem creure del tot just, sobretot després dels estudis de Manuel de Montoliu sobre l'eficàcia, el rastre i les valors supervivents de la nostra primera Renaixença, el punt de mira de Joaquim Folguera, en dir que del temps que Verdaguer «era sobirà de la lírica catalana» no en resta sinó «una vaga recordança». Però si tenim en compte que el nostre crític s'havia format en el moment culminant del predomini d'orsid i de l'exaltació del «noucentisme» com a concepció integral del nostre moviment literari, no ens estranyarà aquella actitud, i ens decantarem a preuar més les seves afirmacions, és a dir les seves valoracions intrínseques, monogràfiques, psicologia lírica endin. de cada poeta, que no pas les seves relicències accidentals envers el vuitcentisme, el qual avui (car amic Leandre Cervera!) ja va trobant lògicament vindicadors. Nogensmenys, Folguera ja preveia que podria venir un moment en què aquesta revaloració, millor dit aquest retorn a antigues preferències, es produís, com una mena de repòs de la inquietud moderna, com un «antídot», i que el lector pogués aleshores enter'nir-s'hi «com ens enternim nosaltres amb Ronsard per desentoxicar-nos de Baudelaire i de Verlaine». L'apologia

d'esquerra, la minoria del nostre Partit al Parlament ha cregut que era un deure posar-se-li al seu costat i ajudar incondicionalment el Govern de la seva Presidència.»

Paraules del Dr. Marañón

El Dr. Marañón ha dit el següent: «Es una ligereza lamentable, pues eso lleva aparejado el problema gravísimo de que el ministro de Instrucción Pública se encuentre el día siguiente de incorporar ese artículo por el que se prohíba a las órdenes religiosas dedicarse a actividades culturales, con que quedan en la calle el 65 por 100 de los alumnos que estudian la segunda enseñanza. Y no va a tener el señor Domingo donde meterlos porque no puede improvisar los centros de enseñanza.»

de Verdaguer, per altra banda, creu fer-la en Folguera, quan afirma que «més que un poeta, era una excel·lent prosista». Diguem de passada que el mateix Tomàs Garcés, admirador i valorador dels purs esquemes lírics vius del gran autor de «Canigó», s'acuità també a remarcar aquesta gràcia insuperada de la prosa verdagueriana, tan simple com la de Mistral, però més profundament i instintivament artitzada.

El segon estadi d'aquesta progressió de la nostra lírica és la figura de Maragall. Folguera en els seus comentaris, n'endevina més la psicologia personal que no la lírica. L'aspecte de poeta i escriptor civil hi és constatat, com hi és constatat també (fòrmula de sinceritat compresa dins l'«ex abundancia cordis», llafí), el seu «do de la ponderació sense esforç». Folguera remarca, direm nosaltres concloent, el cas que a Catalunya «el més romàntic, sinó d'intensitat, de didacticisme, ens hagi ofert una vida tan pura i tan bella». En canvi, quant a la psicologia del seu lirisme, el nostre crític no està tan encertat, i la revelació dels documents que ens han donat a conèixer adesiara el Maragall íntim, contribuiria fàcilment a comprovar-ho. Era alhora aquest massa humà i massa humanista, massa cristià i massa ple d'altres lluors assimilades (des d'Homer a Goethe) perquè puguin venir-li alguns conceptes de Folguera sobre—per exemple—la seva interpretació de la natura, sempre exempia («Les muntanyes», «La fageda d'En Jordà» en són exemple) del meravellament pudorós i empeñit que aquell li atribueix. En canvi, Folguera no enceta, en parlar d'aquest gran Mestre, el tema de l'herència de Maragall (que diria també Garcés); és a dir, l'explicar, almenys elementalment o indicàriament, tota la vària individualitat dels nostres lírics més moderns, en llurs arrels maragallianes; cosa aquesta tan real i tan viva, que resisteix àdhuc una entretinguda recerca i confrontació de textos i de suggestions líriques.

En allò que veritablement excel·leix Joaquim Folguera és en la comprensió de la nostra poesia contemporània—de Josep Carner ençà—, per se, i referint-la a la influència de la poesia francesa i anglesa, que, com totes les europees, el nostre autor coneixia profundament, segons ho proven les seves abundoses i àgils versions (Vegeu: Joaquim Folguera, «Traduccions i fragments», Publicacions de «La Revista»). En les seves apreciacions de caràcter general, hi trobareu abundor de conceptes definitius. Teniu sempre la sensació que parlem alhora amb un poeta, un esteta i un crític. Folguera hi sap, en efecte, reduir a brevíssimes i profundes síntesis expressives, problemes complexos d'interpretació literària i adivinacions lucidíssimes sobre la creació lírica. És en sems, un cas d'intuïció agilitíssima, peñeirant, al costat d'un estudi conscient

i d'una documentació inexpugnable. Amb aquesta seguretat és que pot traçar en poques ratlles el panorama interior de la lírica catalana moderna, i endinsar-se després en l'anàlisi detingut de les seves valors. Anàlisi, però, en el qual el crític sap destriar de bell antuvi els elements que li interessin, i retenir-los i registrar-los amb la rapidesa d'un apunt, però amb la fermesa lapidària d'una definició. Així, tant en els seus estudis sobre les influències del parnassianisme, el simbolisme i el post-simbolisme a Catalunya, com en la seva valoració, per la «sensibilitat» i per la «forma», de la tradició poètica mallorquina, hi trobem sovint conceptes insubstituïbles, indispensables sempre més a l'historiador de la literatura catalana del nostre temps.

Quant als seus comentaris concrets sobre poetes nostres, són realment definitius els dedicats a Josep Carner, Josep M. de Sagarra, Carles Riba i Clementina Arderiu, com són també admirablement copsats el sentit, la intenció i el desig i els límits futurs, de la lírica lòpezpicconiana, que Joaquim Folguera no pogué, per dissort de tots, veure desplegar-se més que fins a la meitat del seu magnífic i gloriós cicle actual i és interessant sobretot de constatar que, com en aquest darrer cas, en el de la Clamentina Arderiu i especialment en el de Carles Riba, el jove crític sabadellenc reeixí a establir sòlidament valoracions irrefutables avui, sobre elements tan sols inicials de llurs obres, i que la producció posterior d'aquells autors ha vingut a ratificar, i pròpiament justificar, per tal com amb els seus comentaris certers Folguera s'anticipà, escrutador, a les realitzacions esdevenidores i llavors encara irreals dels poetes glossats.

Però aquesta vocació d'anàlisi intens i perforant que Folguera es complia a exercir en els seus treballs que podríem dir-ne de pura crítica, no abassegava pas les seves facultats de divulgador i de rescensionador de la producció lírica catalana. Com el savi que alterna els seus treballs d'investigació per als iniciats amb el comentari planer o periodístic de la seva especialitat científica, Joaquim Folguera també accedia a dissoldre circumstancialment en diaris i revistes («La Revista» preferentment) les suggestions i les ensenyances del llibre del dia, en un estil i en un to més extensament explicatiu i menys substancialment transcendent, però sempre densos d'acotacions colpidores, de remarques noves o de ponderacions i retrats personals.

Joveniut plena de passió intel·lectual, d'idees estables i de conscient patriotisme (els seus estudis polítics, per exemple, el dedicat a Prat de la Riba, ho palesen), s'esvai prematurament, com la de Joan Crexells; però també com ella haurà estat de les que més perdurable estela deixaren en l'horitzó espiritual de Catalunya.

Octavi Saltor
(Prohibida la reproducció)

Manquen noies

per a encapsar panallets, a la Confiteria de Josep Torrent.

Plaça Xica, 4.

M. Vallmajor Calvo

Corredor de comerç col·legiat
Molas, 18-Mataró-Telèfon 264

Intervé subscripcions a emissions i compra-venda de valors. Cupons, gira, préstecs amb garantia d'efectes. Llegitimació de contractes mercantils, etc.

Dr. R. Perpinyá :-: Oculista

AJUDANT DEL DOCTOR LAPERSONNE DE PARIS

MATARÓ

Sant Agustí, 55
Dimecres, de 11 a 1. Dissabtes, de 5 a 7

BARCELONA

Provença, 185, 1.er, 2.ª-entre Aribau i Uniuersitat
De 4 a 7 tarda

TELEFON 72554

ELS LLIBRES

Un fill del poble, drama en tres actes de James Hankok.

Nostre conegut actor i notable autor August Barbosa, adaptà a la nostra escena, una bella producció que s'ha fet ben coneguda a Catalunya, doncs porta moltíssimes representacions en entitats i teatres de categoria.

D'argument valuós, i amb un traçat d'home expert de teatre, Hankok arriba a fer interessar a l'auditori pel ben teixit de situacions que cada vegada desvetllen més l'anhel del seu desenllaç, esclatant al final, amb unes escenes emocionants i plenes de tendresa on l'esperit sa i noble de la dona triomfa d'una forma altament humana i sincera.

Amb tot i dur la trama una sola actriu — el que fa que l'obra sia aposta per teatres de societats — no és gens cansada i feixuga, i és escoltada arreu amb veritable interès per llur gust artístic i traducció acurada, sense rebuscaments inadaptats en els caràcters dels personatges que viuen i donen cos i ànima a l'obra.

Una vegada més, la Biblioteca Llanas, ha fet un preuat servei a la nostra Galeria d'Obres Catalanes, editant una producció que nostres aficionats acolliran amb vera simpatia.

Emili Graells Castells

TEATRES I CINEMES

Cinema Modern

Programa per avui: La pel·lícula sonora interpretada per Joan Tòrena i Blanca de Castejon «El Imposor» (parlada en espanyol); la cinta muda «De la misma cuna»; «Noticiari Fox» sonor, i la de dibuixos «Alicia Hotel».

ELS ESPORTS

Futbol

Calendari del Campionat de la província de Barcelona (Lliga Amateur-Grup de la Maresma)

1.ª VOLTA

18 d'octubre: Arenys de Munt-Calella, Masnou-Santpolenc, Blanes - U. E. Mataronina. Descansa l'U. E. Arenys.

25 d'octubre: Santpolenc-U. E. Mataronina, Calella-Masnou, Arenys-Arenys de Munt. Descansa el Blanes.

1 de novembre: Masnou-Arenys, U. E. Mataronina-Calella, Blanes-Santpolenc. Descansa l'Arenys de Munt.

8 novembre: Calella-Blanes, Arenys-U. E. Mataronina, Arenys de Munt-Masnou. Descansa el Santpolenc.

15 de novembre: U. E. Mataronina-Arenys de Munt, Blanes-Arenys, Santpolenc-Calella. Descansa el Masnou.

22 de novembre: Arenys-Santpolenc, Arenys de Munt-Blanes, Masnou U. E. Mataronina. Descansa el Calella.

29 de novembre: Blanes - Masnou, Santpolenc-Arenys de Munt, Calella-Arenys. Descansa l'U. E. Mataronina.

Els partits es celebraran en el camp del club esmentat en primer terme. La segona volta serà disputada en els camps dels clubs anomenats en segon

terme i en les dates 6, 13 20 i 27 de desembre i 3, 10 i 17 de gener.

Una nota de l'U. E. Mataronina

Hem rebut una nota de l'U. E. Mataronina en la qual ens prega que publiquem que l'esmentat club s'ha traslladat a la Rambla de Mendizábal, 30 (Sursursal Bar Canaletas).

Basquetbol

Manifestacions dels delegats de Basquetbol de l'Iluro Esport Club

Hem pogut conversar amb els delegats de Basquetbol de l'Iluro, senyors Mas i Ledesma, els quals han manifestat que estaven plenament satisfets dels seus jugadors i en preguntar-los hi els projectes que tenien per a la propera temporada ens digueren que aquesta començarà el vinent diumenge jugant en el camp ilurense contra el potent primer equip de l'U. E. d'Arenys, considerat com el millor de 2.ª categoria, i el pròxim diumenge, dia 25, contra el Juventus, de Sabadell, equip sub-campió de Catalunya, també a Mataró.

En quant a millores—ens digueren—poden vostès haver vist les reformes efectuades en el nostre camp, el qual considerem avui com el de més bones condicions, sobretot els bàsquets, que són construïts en tal forma que és impossible fer-s'hi mal, ja que els puntals estan completament fóra del camp.

Amb l'esperit que té el primer equip per a començar el pròxim Campionat—han seguit dient—creiem que podran assolir un lloc envejable i pel que respecta al segon, estem en pla de reforma, doncs també hi prendrà part; referent a l'infantil és de doldre que no hi hagin més equips d'aquesta categoria en la localitat i per això no els és possible contindre com seria el nostre desig. De totes maneres, el dia 25 del corrent, abans del partit contra el Juventus, nostre infantil contindrà amb el de la Unió Cristiana de Joves, considerat com el millor infantil de la capital.

X.

La T. S. F.

Unión Radio Barcelona EAJ1.

349 m. 20 kw., 859 kiloc.

Dijous, 15 d'octubre

20:30: Curs superior d'anglès a càrrec de la professora Miss Kinder.—21:00: Campanades horàries de la Catedral. Comunicat del Servei meteorològic de Catalunya. Cотиizations de monedes, valors i mercaderies.—21:05: Orquestra de l'Estació.—22:00: Notícies de Premsa. Notes oficials de l'Emissora.—22:05: Reportatge interessant pel notable periodista Ramon Portusach.—22:20: Concert a càrrec de la cantant Mary Galvany i l'Orquestra de l'Estació.—23:15: Audició de discos.—24:00: Tancament de l'Estació.

Divendres, 16 d'octubre

«La Palabra», diari parlat de Ràdio Barcelona.—7:30 a 8 matí, primera edició; 8 a 8:30, segona edició.

11:00: Campanades horàries de la Catedral. Comunicat del Servei meteorològic de Catalunya.—13:00: Emissió de sobretaula. Informació teatral.—14:15: Secció cinematogràfica.—15:00:

Sessió radiobenèfica.—16:00: Tancament de l'Estació.—19:00: Audició de discos.—19:15: Sessió femenina.—19:50: Tercet Ibèria.

Notes Religioses

Sants de demà.—La Puresa de la Mare de Déu; Sant Gal, abat.

QUARANTA HORES

Demà acabaran a la capella dels Dolors de la Basílica parroquial de Santa Maria, en sufragi de les germanes Mora i Verdguer (a. C. s.).

Basílica parroquial de Santa Maria.

Tots els dies feiners missa cada mitja hora, des de dos quarts de sis a les 9, la última a les 11. Els matins, a dos quarts de set, trisagi; a les 7, meditació; a les 8 es resarà la 1.ª part del Sant Rosari; a les 9, missa conventual cantada; a les 11, 2.ª part del Rosari. Al vespre, a un quart de 8, última part del Rosari, amb el mes del Roser i cant dels goigs.

Demà, a les 6 de la tarda, Via-Crucis a la capella dels Dolors per les Esclaves de Jesús Crucificat.

Parroquia de Sant Joan i Sant Josep.

Tots els dies feiners missa cada mitja hora, de dos quarts de 7 a les nou. Durant la primera missa i a un quart de vuit del vespre, rosari i exercicis del mes del Roser. Després de l'exercici del vespre, continuació de la novena a Santa Teresa de Jesús.

Demà, a les 7, Corona a la Verge dels Dolors; a les 8, devotes deprecacions a la Santa Faç de N. S. J.; tarda, a les 6, Via Crucis.

Moviment de Població

Naixements

Dia 28: Pere López Vila.—Mercè Rovira Cañellas.—Palmira Roldós Creus.

Dia 29: Montserrat Comas Mas.—Miquel Esteban Ruiz.

Dia 30: Antoni Casals Güell.

Dia 2 d'octubre: Josep Riera Vives.—Alfons Surís Fontanils.

Dia 3: Miquel Gil Tejedor.

Obituari

Dia 28: Nicolau González Ramirez, 54 anys, Francesc Macià, 11, 2 on, 2.ª.—Montserrat Noguera Mari, 4 mesos, Castaños, 21.—Jeroni Mitjans Teixidó, 61 anys, Moreto, 5.

Dia 29: Joaquim Garbera Escarpenter, 33 anys, Roger de Flor, 29.

Dia 30: Pietat Hortal Masaneda, 64 anys, Rambla Mendizábal, 19, Convent. Angela Solé Briera, 36 anys, Beat Oriol, 25, 1.er.

Dia 1 d'octubre: Amàlia Sagrera Boba, 29 anys, St. Joaquim, 74, 1.er.—Marguerida Serra Torrents, 80 anys, Meléndez, 32.—M.ª Rosa Esperalba Garcia, 2 anys, Fra Lluís de León, 51.

Secció financiera

Cotitzacions de Barcelona del dia d'avui

BORSA

(«S. A. Arndt Ogrl.»)

DIVISES ESTRANGERES

Francs fran.	43'95
Belgues or.	157'50
Llures est.	44'00
Lires.	57'70
Francs suïssos	219'25
Dòlars	11'16
Pesos argentins.	0'00—0'00
Marca	2'64

VALORS

Nord	49 85
Aiacant	37 00
Colonial	44 50
Andaluzos	00 00

NOTICIES

Observatori Meteorològic de les Escoles Pies de Mataró (Sta. Anna)

Observacions del dia 15 octubre 1931
Hores d'observació: 8 matí - 4 tarda

Baròmetre	Altura llegida:	764.7—763.6
	Temperatura:	20—22
	Alt. reduïda:	762.54—761.19
Psicòmetre	Termòmetre sec:	19—18.7
	humiditat:	14.2—15.8
	Humitat relativa:	56—68
Termòmetre	Tensió:	9.15—14.94
	Màxima Sol:	29
	Ombr:	22.05
Termòmetre	Mínima Ombr:	17—16
	Reflecte:	15.5
	Direcció:	N-NW-E
Vent	Velocitat segons:	17—0.33
	Anemòmetre:	078
	Recorregut:	131
Núvola	Classe:	Ci—
	Quantitat:	1—0

Pluviòmetre:
Pluja:
Evaporòmetre: 8'6
Estat del cel: CS.—S.
Estat de la mar: 1—2
L'observador: Lluís Esquerra V.

El Grup Sardanista de la Societat Iris ha organitzat pel pròxim diumenge, dia 18, una audició de sardanes a càrrec de la Cobla Iluro, davant del cafè Ateneu. En una pròxima edició publicarem el programa.

—No deixeu d'escoltar el disc «La negra consentida» i el «Recordar» de «Su noche de boda» que cada dia tenen més èxit.

De la nova sarsuela «Campanela», del mestre Guerrero, hi ha un disc nou molt bonic titulat «Lección de amor» y «Susana y los viejos».

«La Voz de su Amo», Casa Masdeu, Rambla de Mendizábal, 21.

El Grup de Cultura de l'Unió de Cooperatives celebrà el dissabte passat en La Marítima, una vetllada literario-musical en la qual pengueren part la Agrupació Filharmònica, que executà peces de concert, i varis nens i nenes, que recitaren treballs poètics.

Per la tarda del diumenge, en la seva sucursal Protectora Mataronesa, el quadre artístic representà les obres «L'Esperit triomfa» i «Ensenyança superior», prenent-hi part les senyores M. i T. Tarrós i els joves Serlat, Sabé Pla i Boixeda.

L'Agrupació Filharmònica interpretà escollides composicions. En els entreactes hi hagué recitació de poesies patriòtiques i enalltin l'ideal cooperatista.

—No us agrada sentir la radio perquè els bons aparells són excessivament cars? Demaneu una audició i preu a La Cartuja de Sevilla dels aparells Lyrophon i en sereu els més entusiastes propagadors.

L'inspector general de l'Exèrcit, general Angel Rodriguez del Barrio, qui ha començat un viatge d'inspecció per Catalunya, el dia 22 al matí serà a Mataró per a passar revista al vuitè regiment d'Artilleria lleugera. Al migdia empenirà el retorn a Barcelona.

—¡SPORTIUS! Demaneu una Sidra Xampany gelada «El Gaitero». Preu: 0'75 pessetes. La trobareu en el BAR CANALETAS. Representant a Catalunya: Fill de P. Martínez — Barcelona.

L'Associació de Xòfers de Mataró ha fet entrega, a l'Administració del Sant Hospital, de vuitanta cinc pessetes, quantitat sobrant de la liquidació de la festa dels xòfers.

Notícies de darrera hora

Informació de l'Agència Fabra per conferències telefòniques

Estranger

3 tarda

La política alemanya

BERLIN, 15. — En la sessió del Reichstag el diputat socialista senyor Brechtchaid justificà la política de su port seguida per la social democràcia i declara que el seu grup vol tancar el camí al feixisme.

Passa després revista als esdeveniments que s'han produït durant els últims temps i digué:

Greus faltes han estat comeses a Alemanya, però ni el Govern ni la República ni el marxisme són els que han provocat la crisi actual.

Tampoc en són responsables els pagaments per reparacions, però cal posar terme a aquests pagaments perquè constitueixen un greu perill no solament per a Alemanya sinó per a les nacions creditors, per la qual cosa és necessari arribar a un acord en el terreny polític i financer.

Crítica després el sistema de decrets lleis. Si els socialistes—digué—han recolzat el gabinet Brüning és per a defensar la República contra el feixisme ja que la victòria de l'hitlerisme seria un veritable desastre per a la política d'intel·ligència amb les nacions estrangeres.

Acusà els comunistes de seguir una política catastròfica i digué que els socialistes no els seguiran pas en aquest camí.

En aquest moment entrà en el saló el líder nacional socialista Frick, seguit de tots els membres del grup parlamentari del partit.

Legeix unes declaracions esforçant-se en justificar la política del partit nacional socialista al qual s'acusa de reinvidicar la política d'inflació i de fer el joc dels patrons.

El que vol el partit és l'igualtat de drets amb les altres nacions i la plena sobirania nacional.

Digué que estaven disposats a arribar a un acord amb França si aquesta aporta garanties que es tindran en compte els drets d'Alemanya i les seves necessitats.

El viatge de Laval als EE. UU.

PARIS, 15.—Abans d'embarcar amb direcció als EE. UU., el senyor Laval es proposa celebrar entrevistes amb aquelles personalitats que per raó dels càrrecs que ocupaven, havien celebrat negociacions amb els homes de Nord-Amèrica: Herriot, Fabry, Beranger i molts altres.

WASHINGTON, 15.—Confirmant la declaració feta al representant de l'Agència Havas per una alta personalitat oficial, el senyor Stimson ha publicat la següent nota oficial:

S'han expressat per alguns periòdics francesos temors respecte que quan el senyor Laval arribi a Washington, el President Hoover li presentarà proposicions tan clares que el President francès es veuria obligat a acceptar o refusar.

Res tan lluny del nostre pensament. No tenim intenció d'imposar a Laval un tema de discussió durant la seva visita.

El senyor Laval és o serà un hoste nostre i desitgem només donar-li la major llibertat per a escollir els problemes que desitgi abordar amb el President senyor Hoover. La nostra esperança és que M. Laval pugui parlar de totes les qüestions que desitgi abordar amb el President.

No tenim cap intenció d'imposar un programa a França ni a cap altre país. Estimem que és de gran importància celebrar un canvi d'impressions cordial, per tal que França i els EE. UU. posseeixin el màxim d'informacions respecte llurs pacífiques intencions.

Creiem que aquestes manifestacions seran de gran utilitat per una pròxima i àmplia cooperació.

Un comentari de la situació política d'Espanya

PARIS, 15. — A «L'Homme Libre»

l'escriptor Thouvenin s'ocupa de la situació política d'Espanya i diu que seria aventurat creure que pel senzill canvi d'unes persones s'havien salvat els obstacles amb què topa la República. Pel contrari, diu, la qüestió religiosa ha entrat a revestir proporcions temibles ja que els jesuïtes que tenen molts enemics en el règim nou, gaudeixen encara de molta influència en el país.

El banquet de la Premsa Llatina

PARIS, 15.—S'ha celebrat el banquet anual de la premsa llatina que va ésser presidit pel senyor Popescu, ex ministre de Justícia de Romania i director del periòdic «Universus» de Bucarest.

El senyor Danvila assistí com convidat d'honor.

El pròxim Congrés es reunirà en el Caire el gener de 1939.

Feren ús de la paraula el senyor Popescu, el secretari Maurice de Waleffe, el ministre de Colòmbia senyor Santos i el senyor Danvila.

Aquest es congratulà de la seva assistència a l'acte i digué que havia seguit amb gran interès l'acció de la Premsa llatina que defensa idees generoses entre països germans.

Afegí que l'opinió llatina projecta amb viu esplendor les seves energies envers el pervindre. Exemple: França, esperança i confiança del món i Espanya que treballa amb noble ardor per la seva renovació democràtica i social.

El ministre de Colòmbia, senyor Santos, parlà en francès i dirigint-se al senyor Danvila li digué en espanyol:

L'Amèrica llatina està orgullosa de la revolució espanyola, està orgullosa que la Mare Pàtria s'hagi unit a les seves filles en l'ideal de democràcia que aquestes conquistaren abans.

D'ara endavant les Repúbliques americanes marxaran a l'uníson amb Espanya cap a llur fi, orgulloses que Espanya hagi demostrat al món que la seva intel·ligència és tan gran com la dels altres grans països.

Barcelona

3:30 tarda

Servei meteorològic de Catalunya

Situació general atmosfèrica d'Europa a les set hores del dia 15 d'octubre de 1931:

Torna a establir-se a gairebé tot el continent d'Europa el règim d'altres pressions amb el seu centre de màxima a Anglaterra (779 mil·límetres a Londres). El temps millora però sota els efectes d'un mínim situat a Orient s'han establert vents forts del Nord que han produït un notable descens de la temperatura des d'Escandinàvia fins al Pireneu. A Aragó i al sud-est d'Anglaterra es registren moltes boires, essent el cel serè o mig núvol a la gran part dels països més occidentals.

—Estat del temps a Catalunya a les vuit hores:

Fa bon temps doncs únicament es registren alguns núvols alts i mitgers a alguns llocs de Lleida, Barcelona i Girona. Els vents són molt fluïxos i variables per l'interior i moderats del sector nord per les comarques costaneres de Barcelona i Tarragona.

Temperatura màxima d'ahir, 25 graus a Girona, Tortosa i Serós; mínima d'avui un grau sobre zero al llac Estançento.

El conflicte al Port de Tarragona

TARRAGONA.—Aahir al Govern civil es reuniren els obrers representants de la C. N. T. i de l'U. O. T. i els representants de l'Associació Patronal, per tal de cercar una solució al problema plantejat al port.

Després de molt parlar no fou possible arribar a un acord.

A la nit es va reunir novament l'assemblea de la C. N. T.

Vaga dels obrers de la neteja a Reus

REUS.—Com a conseqüència de la resolució presa per l'Ajuntament per a la solució de la vaga dels obrers de la

neteja, ahir al matí hi va haver una petita manifestació com a protesta, essent detingut un individu.

Com a protesta també, a la tarda es va intentar la vega, que no va donar resultat.

A la nit fou deixat en llibertat el detingut.

L'actuació del B. O. C.

TARRAGONA.—Ha estat tramesa al Fiscal de la República una fulla signada pel Bloc Obrer i Camperol, dirigida als rabassaires, parcers i mitgers, incitant-los a l'actuació extremista.

Aldarulls a l'Universitat

Aquest matí, a la plaça de l'Universitat, s'han produït alguns aldarulls i incidents intervinent-hi els estudiants catòlics, els quals portaven uns cartells demanant la llibertat d'ensenyança.

Als patis de l'Universitat s'han repetit els disturbis repartint-se algunes bofetades entremig de trencadissa de vidres, acompanyat tot de l'esclat d'alguns petards.

El Rector en vista dels aldarulls ha ordenat el tancament de l'Universitat.

Els estudiants catòlics han sortit de l'Universitat i en manifestació s'han dirigit pel carrer de Pelai i Rambles. Davant de les redaccions de «La Vanguardia» i de «La Veu de Catalunya», s'hi han deturat els manifestants donant crits de «Visca la Religió» i «Visca la Ensenyança Lliure».

La manifestació ha continuat pel carrer de Ferran i Plaça de la República per a exterioritzar la seva protesta davant de l'Ajuntament. En ésser a la Plaça de la República hi ha hagut una topada entre estudiants i un grup de comunistes, repartint-se bofetades i garrotades. Ha sortit a reluir alguna arma sense, però, que es disparés cap tret. Ha intervingut la guàrdia d'assalt la qual amb una càrrega i uns quants cops de porra ha aconseguit dissoldre els dos bàndols.

Els estudiants han tornat organitzar la manifestació, dirigint-se al Govern civil, on després d'haver formulat la seva protesta per l'acord pres al Congrés referent a la Religió i Ensenyament, s'han dissolt pacíficament.

El conflicte al Port de Barcelona

Avui al moll s'ha treballat igual que ahir.

Al moll de Sant Bertran a primeres hores del matí han estat detinguts sis carreters pea exercir coaccions sobre els obrers que conduïen carretes elèctriques.

Als demés molls el treball de càrrega i descàrrega s'ha efectuat igual que ahir.

Al moll d'Espanya, el vapor «Kino», anglès, ha descarregat cotó, però quan es disposava a carregar altres mercaderies que havien d'ésser transportades a Anglaterra, els obrers carregadors, que eren afiliats a la C. N. T., s'han negat a treballar al·legant que la descàrrega l'havien fet elements de l'U. O. T.

Al port avui els capataços han començat a fer la contractació de personal per a procedir a la descàrrega de carbó mineral, però en observar els de la C. N. T. que la contractació era lliure i no entre els que posseïen carnet i per torn, han fet retirar els 900 homes que hi tenia la Confederació.

Manifestacions del Governador

El Governador en rebre els periòdics ha donat compte de l'ocorregut avui al moll i de la manifestació dels estudiants.

Ha dit que havia donat ordre al Teatre del Liceu per a que efectués les obres necessàries en el local, afegint que aquesta ordre no impedia que en el seu dia tingués lloc l'inauguració de la temporada.

El senyor Anguera ha manifestat que Jaume Comte continuava detingut.

Ha donat compte que havia rebut telegrams del ministre de la Governació entrant i el sortint.

Un periodista ha demanat al senyor

Anguera que donés la seva opinió sobre el moment actual. El Governador ha dit que desempenyava un càrrec polític i que solament com a ciutadà podia opinar. La llibertat ciutadana ha de expressar-se amb més llibertat la qual ha d'ésser per tothom.

—Sóc catòlic i com a tal sento l'apartament d'Alcalà Zamora qui amb els seus sentiments catòlics ha estat sempre al servei de la República amb abnegació i desinterès. Amb fets a la vista no hi pot haver incompetència entre les creències confessionals i l'adhesió a la República.

Es sensible l'apartament del senyor Alcalà Zamora pel que es refereix a Catalunya, la qual li ha d'estar molt agraïda per la seva noblesa i sinceritat amb que apoià la causa catalana, ja que amb la seva ideologia feu honor al compliment d'un pacte que fou el de Sant Sebastià.

Respecte a Maura també el país li haurà d'agrair els grans sacrificis fets per mantenir l'ordre especialment al Nord, on volia imperar un extremisme de dretes i amb gran heroisme aclarí la situació. La seva actuació és digne de respecte.

Manifestacions del president de la Generalitat

A migdia el senyor Macià ha rebut als periòdics.

En primer lloc s'ha referit al viatge que acaba de realitzar a la Vall d'Aran.

Se li ha demanat la seva opinió política. El senyor Macià ha lamentat la retirada del senyor Alcalà Zamora de qui ha dit que era un gran amic de Catalunya, amistat demostrada amb la lleialtat amb que complí el pacte de Sant Sebastià. El senyor Azaña, ha dit Macià, també és un bon amic de Catalunya.

Referint-se a la visita d'ahir del senyor Rahola i del Governador ha manifestat que no tenien interès, car es tractava de visites d'amics particulars.

Un periodista ha preguntat sobre la retirada del senyor Carrasco. El President ha dit que no sabia res més que el que diuen els diaris, afegint que disabte el veuria i en parlarien, encara que creia que la retirada no era definitiva si es tenia en compte que Carrasco es deu a un partit.

Ha anunciat que diumenge prendrà part en un míting que es celebraria a Borges Blanques.

Finalment s'ha referit a la qüestió religiosa dient que era una qüestió molt difícil de resoldre i que ell tenia el seu criteri referent a aquest assumpte, acabant la conversa fent grans elogis del senyor Alcalà Zamora.

El resultat de les eleccions de diumenge

A la Sala del Ple de l'Audiència ha tingut lloc l'escrutini de les eleccions complementàries del diumenge passat. El senyor Martí Esteve obtingué 41.614 vots i el comunista Maurín n'obtingué 13.104.

Madrid

3:30 tarda

El sotsecretari de la Presidència

Anit s'assegurava que per a ocupar la sotsecretaria de la Presidència, seria nomenat Enric Ramos, de l'Aliança Republicana i actualment secretari del Congrés.

El nombre de diputats que s'han retirat del Parlament

A conseqüència de la votació de l'article 24 es retiraren del Parlament els següents diputats: 15 bascos, 3 gallecs i 21 agraris, a més dels senyors Garcia Gallego i Arroyo.

També el senyor Carrasco Formiguera anuncià que es retirava del Parlament, com a conseqüència de l'esmentada votació per la qüestió religiosa.

Manifestacions del Director general de Seguretat

El Director general de Seguretat negà que els guàrdies desapareixin durant

la manifestació d'ahir. Només utilitzaren les porres a conseqüència de les quals resultaren 12 lesionats, els noms dels quals no ha volgut donar perquè considera que no ha de fer-se l'honor d'imprimir els noms d'aquests individus. Hi hagué un ferit greu i altre de pronòstic reservat.

També resultaren lesionats un agent i dos policies. El total de detencions practicades foren 11.

Com sia que els periodistes li varen dir que a la plaça de Canalejas uns guàrdies en veure's voltats per un centenar de manifestants havien engegat tres trets a l'aire, va dir que no tenia coneixement oficial del fet. L'únic que sabia és que unes parelles que custodiaven l'església de Sant Sebastià en veure uns grups que s'apropaven en actitud sospitosa, varen engegar tres trets a l'aire per a espantar-los fugint els esmentats grups.

Confirmà que ell mateix havia donat ordre per a evitar seguidament que els manifestants poguessin arribar al Congrés i acabà dient que està disposat a reprimir enèrgicament totes les aldarulls que s'intentin per a perturbar l'ordre.

Dimissió del Governador de Bilbao

BILBAO.—Així que es constituí el nou Govern, el Governador telegrafia a Madrid la seva dimissió amb caràcter irrevocable. Ha manifestat que quan ja es va fer càrrec del lloc declarà que al primer canvi que sofrís el Govern dimetiria perquè ell és simplement republicà sense cap color determinat.

Les processons de Setmana Santa a Sevilla

SEVILLA.—L'Alcalde, que es troba a Madrid, ha telegrafiat que estava gestionant del Govern una llei excepcional per la qual es permeti la celebració de les processons de Setmana Santa a Sevilla.

5,15 tarda

El Consell de ministres

A dos quarts d'onze han arribat a la Presidència els senyors Alcalà Zamora i Azaña. El president dimissionari ha donat possessió al nou president. L'acte s'ha efectuat amb molta senzillesa i sense pronunciar-se discursos.

A les onze s'han reunit els ministres en Consell. Cap d'ells ha fet manifestacions d'interès.

A l'una ha sortit el senyor Lerroix dient que marxava al seu domicili per a assistir a una festa de família. Se li ha preguntat si es faria una declaració ministerial. El senyor Lerroix ha contestat que no n'hi havia cap necessitat, car la crisi s'havia tramitat a la vista de tothom.

A un quart de tres ha acabat la reunió.

El ministre de Justícia ha dit que se havien ocupat de la dotació del clero, afegint que no creia en abstruccions de certs elements i d'atacs al Govern, car estan preses totes les mides.

Els altres ministres res han dit de particular.

El ministre de Governació ha dit que es preocupava per a cobrir les vacances del seu departament, que són la sotsecretaria i la direcció d'Administració local.

A dos quarts de dues ha entrat a la Presidència el Nunci. Al portal s'ha trobat amb els ministres d'Instrucció, Comunicacions, Economia i Treball, als quals Mr. Tedeschi ha saludat afectuosament.

El Nunci ha sortit de la Presidència al cap de mitja hora, manifestant que la visita havia estat de pura amista, fent ressaltar que el senyor Azaña és amic seu, afegint que confiava amb Déu i en els homes.

A dos quarts de tres ha abandonat la Presidència el cap del Govern, manifestant que la visita del Nunci havia estat de cortesia i protocolària, puix es costum que en prendre possessió un nou cap del Govern sigui aquest saludat pel degà del Cos Consolar, càrrec que desempenya el Nunci.

